

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 605
din 13.11.2008**

Dosar nr.: 516/2008

Petiția nr.: 9383 din data 08.07.2008

Petent: L A

Reclamat: Ministerul Sănătății Publice, Casa Națională de Asigurări de Sănătate

Obiect: discriminarea persoanelor bolnave de hepatită virală B,C, D în vârstă de peste 65 de ani, precum și la pacienții cu ciroză hepatică cu virus B, C, și D.

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

1.1.1 L A, cu domiciliul procedural la

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

1.2.1 Ministerul Sănătății Publice, cu sediul în București, str. Cristian Popișteanu, nr.1-3, sector 1

1.2.2. Casa Națională de Asigurări de Sănătate, cu sediul în București, Calea Călărașilor, nr.248, bl. S19, sector 3

II. Obiectul sesizării

2.1. Sesizare cu privire la prevederile Ordinului 658/5 iunie 2006 privind aprobarea Criteriilor de eligibilitate pentru includerea în tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D referitor la acordarea tratamentului pentru aceste boli până la vârsta de 65 de ani.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1 Sesizare cu privire la o situație de discriminare care se regăsește într-un act normativ emis de Ministerul Sănătății Publice și Casa Națională de Asigurări de Sănătate, în speță Ordinul 658/2006 privind aprobarea Criteriilor de eligibilitate pentru includerea în tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu hepatită cronică virală B, C, D, precum și la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C, și D.

3.2 Potrivit Ordinului emis de Ministerul Sănătății Publice și de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate, pentru hepatită cronică cu virus B cu AgHBe pozitiv, hepatita cronică cu VHB+VHD, precum și pentru hepatita cronică cu virus C, bolnavii cu vârste de peste 65 de ani nu pot beneficia de tratamentele de care au nevoie.

IV. Procedura de citare

4.1. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4.2. Prin adresa cu nr.11281 din 28.08.2008 a fost citată petenta. Prin adresa nr. 11211 din 27.08.2008 a fost citată CNAS, prin reprezentant, iar prin adresa nr. 11210 din 27.08.2008 a fost citat Ministerul Sănătății Publice, prin reprezentant. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 30.09.2008.

4.3. Prin citații, Consiliul a solicitat părților să își prezinte punctul de vedere precum și orice mijloace de probe referitor la obiectul petiției, respectiv al susținerilor.

V. Susținerile părților

5.1. Susținerile petentei

5.1.1 Petenta ne sesizează cu privire la o situație de discriminare care se regăsește într-un act normativ emis de Ministerul Sănătății Publice și Casa Națională de Asigurări de Sănătate, în speță, Ordinul 658/2006 privind aprobarea Criteriilor de eligibilitate pentru includerea în tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu hepatită cronică virală B, C, D, precum și la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C, și D.

5.1.2 Potrivit documentului emis de Ministerul Sănătății Publice împreună cu Casa Națională de Asigurări de Sănătate, pentru hepatită cronică cu virus B cu AgHBe pozitiv, hepatita cronică cu VHB+VHD, precum și pentru hepatita cronică cu virus C, bolnavii cu vârste de peste 65 de ani nu pot beneficia de tratamentele acordate potrivit schemei din acest ordin

5.2 Susținerile Casei Naționale de Asigurări de Sănătate

5.2.1 Comisia de experți pentru diagnosticul Hepatită de la nivelul CNAS a arătat că potrivit studiilor clinice media de vârstă a pacienților tratați pentru hepatită prin diferite scheme terapeutice este de 40-45 de ani. Pacientul cu vârsta de peste 60 de ani suportă foarte greu medicația, iar reacțiile adverse sunt foarte frecvente și determină oprirea tratamentului la un număr foarte mare de bolnavi.

5.2.2 În țările din Uniunea Europeană, pentru hepatita cronică a fost stabilită ca limită superioară de includere în tratament vârsta de 60 de ani. Ghidurile și consensul român de tratament stabilesc limita de vârstă pentru urmarea tratamentului antiviral până la 65 de ani. Această limitare se datorează faptului că tratamentul antiviral se însoțește de reacții adverse severe care pot pune în pericol viața bolnavului. La pacienții de peste 65 de ani frecvența și severitatea acestora este mult mai mare.

5.2.3 În situația în care pacienții au împlinit în cursul terapiei vârsta de 65 de ani, ei continuă schema terapeutică până la 48 de săptămâni și până la 12 luni în cazul Hepatitei cronice B, tratamentul acestora nefiind oprit decât în situația în care medicii curanți constată că efectele adverse ale terapiei impun acest lucru.

5.2.4 Stabilirea vârstei maxime de 65 de ani a avut în vedere doar aspectele de ordin medical careau la bază studii clinice efectuate și în alte țări ale Uniunii Europene.

5.3 Susținerile Ministerului Sănătății Publice

5.3.1 Reclamatul susține că Ordinul MSP/CNAS 658/240/2006, aproba protocoalele terapeutice pentru tratamentul celor două grupe de afecțiuni hepatice. Protocoale terapeutice reprezintă documente de sinteză, adoptate pe bază de consens de către Comisiile de specialitate ale CNAS, Colegiul Medicilor din România, Ministerul Sănătății Publice, formate din medici de specialitate cu prestigiu și probitate profesională.

5.3.2 Criteriile de includere în categoria pacienților tratați cu un anumit produs farmaceutic sunt stabilite pe baza evidențelor, dovezilor rezultate din studiile clinice multicentrice riguroase, unanim acceptate de către comunitatea științifică medicală internațională.

5.3.3 Limita de vârstă s-a impus datorită efectelor secundare ale acestor terapii, care sunt mult mai greu de tolerat de către persoanele vârstnice, pentru care studiile clinice au demonstrat că riscurile induse de terapie depășesc semnificativ potențialele beneficii.

5.3.4 Începând cu 15 iulie 2008 a intrat în vigoare Ordinul MSP/CNAS nr 1301/500/2008 pentru aprobarea protocoalelor terapeutice privind prescrierea medicamentelor aferente denumirilor comune internaționale prevăzute în Lista cuprinzând denumirile comune internaționale corespunzătoare medicamentelor de care beneficiază asigurații, cu sau fără contribuție personală, pe bază de prescripție medicală, în sistemul asigurărilor sociale de sănătate, aprobată prin HG 720/2008.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1.1. **În fapt**, petenta sesizează CNCD în legătură cu prevederile Ordinului 658/5 iunie 2006 privind aprobarea Criteriilor de eligibilitate pentru includerea în tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D referitor la acordarea tratamentului pentru aceste boli până la vârsta de 65 de ani.

6.2.1. **În drept**, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „**trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.2.2. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zucchero and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 para.91)

6.2.3. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicata, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

6.2.4. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să

justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.2.5. Colegiul Director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, sub aspectul scopului sau efectului creat, care a dat naștere sau nu, unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excudere, deosebire, preferință, și care circumstanțiat la situația petentului/petentilor, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoge sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

6.2.6. Astfel, Colegiul Director a analizat prevederile cuprinse în Ordinului 658/5 iunie 2006 privind aprobarea Criteriilor de eligibilitate pentru includerea în tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D emis de Ministerul Sănătății împreună cu Casa Națională de Asigurări de Sănătate referitoare la impunerea condiției de vârstă de 65 de ani pentru aplicarea schemelor terapeutice. Colegiul Director constată că prin prevederile respectivului Ordin se impune condiționarea aplicării diferitelor scheme terapeutice de vârsta persoanei, respectiv o vârstă de maxim 65 de ani.

6.2.7 Colegiul Director ia act de susținerile Ministerului Sănătății și Casei Naționale de Asigurări de Sănătate care arată că impunerea unei vârste maxime este generată de starea de sănătate a pacienților care după o anumită vârstă devin mai sensibile la anumite medicamente precum și la combinația dintre diferite medicamente.

6.2.8 Pe de altă parte, analizând prevederile legale precum și prevederile Ordinului 658/2006, Colegiul Director constată că motivația pentru care se instituie aplicarea diferitelor scheme terapeutice pentru tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D îl constituie starea de boală a pacientului și necesitatea aplicării unui tratament adecvat simptomatologiei bolii și nu vârsta pe care o are pacientul. Astfel, aceste scheme au în vedere tratarea bolii pacientului indiferent de vârsta pe care acesta o are la momentul aplicării respectivei scheme de tratament. Această motivație reiese și din răspunsul Ministerului Sănătății precum și din cel al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate.

6.2.9 Colegiul Director analizând speța precum și prevederile legale în domeniu consideră că modalitatea în care se realizează aplicarea diferitelor scheme terapeutice trebuie să aibă în vedere starea de sănătate a pacientului și nu vârsta acestuia deoarece schema de tratament se aplică unui pacient nu în virtutea vârstei pe care acesta o are ci în funcție de starea de sănătate individuală.

6.2.10 Având în vedere aceste aspecte Colegiul Director constată că prin limitarea de vârstă pentru aplicarea diferitelor scheme terapeutice pentru tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D impusă de prevederile Ordinului 658/2006 se încalcă prevederile art 2 alin 1 din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, deoarece se instituie un tratament diferit care are la bază criteriul de vârstă și duce la limitarea accesului la tratament, pentru persoanele care au peste 65 de ani.

6.2.11. Având în vedere motivele expuse mai sus, precum și definiția discriminării astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Colegiul Director constată că se întrunesc cumulativ elementele constitutive cuprinse în art.2 din O.G. 137/2000

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. prevederile cuprinse în Ordinul Ministerului Sănătății Publice și a Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr 658/2006 referitoare la instituirea condiție de vârstă de maxim 65 de ani pentru aplicarea diferitelor scheme de tratament antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D constituie acte de discriminare conform art 2 alin 1 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;

2. Recomandă Ministerului Sănătății și Casei Naționale de Asigurări de Sănătate să ia toate măsurile pentru înlăturarea prevederilor care limitează accesul persoanelor peste 65 de ani la tratamentul antiviral și alegerea schemei terapeutice la pacienții cu ciroză hepatică HBV, C și D

3. clasarea dosarului;

4. se va răspunde dnei L A în sensul celor hotărâte;

5. o copie a hotărârii se va transmite **Ministerului Sănătății Publice și Casei Naționale de Asigurări de Sănătate**

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

COMȘA CORINA NICOLETA – Membru

ISTVAN HALLER – Membru

GERGELY DEZIDERIU – Membru

IONITĂ GHEORGHE - Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA – Membru

VASILE ANA MONICA – Membru

Data redactării 18.11.2008

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

